

El lleure

En català coexisteixen els noms lleure i oci. L'un no exclou l'altre. Lleure té un sentit més especialitzat: «temps lliure de què hom disposa per a fer alguna cosa, temps lliure enfora de les ocupacions». Oci, en canvi, designa, essencialment, «el fet d'estar sense fer res» i, con a segona significació, és sinònim de lleure. Es cert que en una frase —tan popular— com No tenir lleure de fer una cosa, no fóra possible de substituir lleure per oci, però sí que es podria fer aquesta substitució en Treia molt profit dels seus lleures o bé Passejava sovint en les seves estones de lleure.

N'hi ha que recorren sistemàticament a oci per pur desconeixement o oblit de lleure. Altres, en canvi, sembla que rebutgin oci com una forma suspecta, massa acostada a la del castellà. Pel que hem dit, no és admissible cap d'aquestes dues posicions. Amb un sentit més o menys pejoratiu, com en la frase moralitzant L'oci és el pare de tots els vicis, no seria pas encertat de substituir oci per lleure. En canvi, disposant com disposem de lleure —equivalent al terme «loisir» del francès— sembla realment preferible dir la civilització dels lleures a la civilització dels ocis. Que el castellà hagi de traduir «loisir» per «ocio» no ens obliga a fer el mateix. Creiem, doncs, que només caldria usar oci en lloc de lleure quan una raó concreta ho aconsellés: per tal d'evitar una repetició, una cacofonia, etc. Però, naturalment, no intentem pas atemptar contra la lliure opció de cadascú.

Notem que lleure és també una forma infinitiva —que deu ésser la forma bàsica— significant «ésser a algú lliç de fer una cosa» i, en relació amb el substantiu, «tenir l'avinentesa, el temps, de fer una cosa». Quasi desconegut en la nostra parla barcelonina, el verb lleure és encara usual en àmplies zones de la nostra ruralia i no seria pas cap mala pensada d'intentar revifar-ne l'ús.

ALBERT JANE